

Claire
Keegan

A csendes
lány

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2025

Ita Marcusnak
és David Marcus emlékének

1

Vasárnap, a clonegali reggeli mise után apám nem hazavisz, hanem Wexford belsejébe kanyarodik velem, a tengerpart felé, ahová anyám rokonsága való. Meleg, verőfényes idő van, az út mentén árnyékos foltok és váratlan zöldes fények. Átmegyünk Shillelagh falun, ahol apám elkártyázta a rövidszarvú vörös üszönket, aztán elhagyjuk a carnew-i piacot, ahol az, aki elnyerte tőle, nyomban túl is adott a jószágon. Apám az utasülésre dobja a klapját, letekeri az ablakot, és rágyújt. Én szétrázom a copfomat, hanyatt fekszem a hátsó ülésen, és né-

zek ki a hátsó ablakon fölfelé. Néhol sima kék az ég. Néhol felhők krétázzák össze a kéket, de többnyire inkább szédítő kuszaság van: ég, fák, rájuk firkált villanydrótok és köztük cikázó, hol előbukkanó, hol eltűnő, barnás kis madárrajok.

Nem tudom, milyen lesz Kinselláéknál. Magas aszszonyt képzelek, fölém hajol, és friss tejet itat velem, tehénmeleget. Egy valószínűtlenebb másik változatban is látom: kötényben van, palacsintatésztát csorgat a serpenyőbe, és azt kérdezi, kérek-e még egyet, mint anyám, ha néha jó a kedve. A férfi se lesz magasabb nála. Bevisz a városba traktoron, és piros limonádét vesz nekem, meg csipszet. Vagy pajtát söpörtet velem, a mezőn követ szedet, parlagfüvet meg lósóskát gyomláltat. Látom, hogy valamiért a zsebébe nyúl, reménykedem, hogy egy ötvenpennyst vesz elő, de csak a zsebkendője az. Nem tudom, régi tanyán laknak-e vagy új, földszintes házban, budi van-e náluk vagy folyó vizes fürdőszoba végével. Elképzelem, hogy más lányokkal egy sötét szobában fekszem, és olyasmikről beszélünk, amiket reggel már nem mondunk ki újra.

Szinte egy örökkévalóság telik el, mire a kocsi lassít, és befordul egy keskeny, aszfaltos útra, lelkesítő, amikor a kerekek áztötyögnek a marharácson. Kétoldalt szögletesre nyírt, sűrű sövény. Az út végén hosszú, fehér ház, előtte fák, ágaik a földet söprik.

– Apa – mondom. – A fák.

– Mi van velük?

– Betegek – mondom.

– Szomorúfüzek – feleli, és köszörül egyet a torlán.

Magas, fényes ablaküvegek tükrében látjuk magunkat, ahogy beérünk az udvarba. Én a szanaszét zilált hajammal úgy nézek kifelé a hátsó ülésről, mint egy cigánypurdé, de apám a volánnál pontosan olyan, mint az apám. Nagy vadászkutya járkal szabadon, bundáján a fák árnyékfoltjai. Rekedten, tessék-lássék vakkant egyet-kettőt, aztán leül a lépcsőre, és nézi az ajtót, ahová kijött a férfi. Szögletes a teste, ilyen férfiakat rajzolnak néha a húgaim, de a szemöldöke meg a haja is fehér. Egyáltalán nem olyan, mint anyám rokonai, akik mind magasak és hosszú a karjuk, úgy hogy eltűnődöm, nem rossz helyre jöttünk-e.

– Dan – mondja, és kihúzza magát. – Hogy s mint?

– John – mondja Apa.

Állnak, egy pillanatig néznek kifelé az udvarra, aztán az esőről beszélnek: hogy milyen kevés az eső, hogy mennyire kellene az eső a földnek, hogy a kilomuckridge-i plébános aznap reggel esőért imádkozott, hogy ilyen nyarunk még sose volt. Kis csend jön, apám köp egyet, aztán a beszélgetés áttér a szarvasmarha árára, a Közös Piacra, a vajhegyekre, a talajmeszezés meg a birkafürdő költségeire. Ez ismerős, ezt csinálják a férfiak beszéd helyett: csizmasarokkal kirúgnak egy kis rögöt a fűből, rácsapnak az induló kocsi tetejére, kiköpnék, szétterpesztett lábbal ülnek, mint aki fütyül mindenre.

Az asszony ügyet se vet a férfiakra, amikor kijön. Még anyámnál is magasabb, a haja ugyanúgy fekete, de rövid, olyan, mint egy sisak. Mintás blúz van rajta és bő szárú, barna nadrág. Kinyitja a kocsiajtót, kivész és megpuszil. Felforrósodik az arcom az arcától.

– Utoljára a babakocsiban láttalak – mondja, hátralep és várja a választ.

– A babakocsi összetört.

– Mi lelte?

– Az öcsém talicskázott velem, és kiesett a kereke.

Elneveti magát, megnyálazza a hüvelykujját, és letöröl valamit az arcomról. Érzem az ujját az arcomon, puhább, mint anyámé, ahogy letörli azt a valamit. Amikor megnézi, mi van rajtam, az ő szemével látom a vékony kartonruhát, a poros szandált. Egy pillanatig egyikünk se tudja, mit mondjon. Az udvaron fura, finom szellő suhan át.

– Gyere be, kicsim.

Bevezet a házba. Az átjáróban pillanatnyi sötétség; amikor megtorpanok, ő is megtorpan. Belépünk a konyhai melegbe. Azt mondja, üljek le, érzem magam otthon. A sütés szaga mögött valami fertőtlenítő, valami hipó. Az asszony rebarbaralepényt vesz ki a sütőből, és a padra teszi hűlni: bugyborékoló szirup, a karéjhoz sült, vékony tézstarétegek. Az ajtón hűs huzat árad be, de idebenn meleg van, nyugalom és tisztaság. A nyúlánk réti margaréták ugyanolyan mozdulatlanok, mint a nyúlánk pohárban lévő víz, amiben állnak. Gyereknek sehol semmi nyoma.

– Hát a mamid hogy van?

- Nyert egy tízest a lottón.
- Ne beszélj!
- De – mondom. – Mindenki kapott gyümölcszelét és fagyit, és a biciklire Anya új gumit vett, meg javítókészletet.
- Az nem akármilyen.
- Nem – mondom, és fejbőrömön újra érzem a fésű fémfogait meg anyám erős kezét, ahogy aznap reggel szorosra fonta a copfomat, miközben az új bébitől feszes hasa a hátamnak nyomódott. A tiszta bugyira gondolok, amit a bőröndbe rakott, a levélre, és hogy mit írhatott. Beszélgettek:
  - Meddig tartsák ott?
  - Ameddig nekik tetszik, nem?
  - Ezt mondjam? – kérdezte apám.
  - Mondj, amit akarsz. Ahogy mindig.Az asszony most tejet önt egy zománcos kancsóba.
- Sok dolga lehet anyádnak.
- Várja, hogy jöjjenek és levágják a szénát.
- Még nem vágták le a szénát? – kérdezi. – Nem késő már?

Amikor a férfiak bejönnek az udvarról, egy pillanatra besötétedik, de mikor leülnek, kivilágosodik megint.

– Jóasszony – szól Apa, és kihúz egy széket.

– Dan – mondja az asszony, más hangon.

– Ezt a hőséget.

– Meleg van, szent igaz. – Az asszony hátat fordít, és a vízforraló kannát figyeli.

– Jól jönne a földnek pár csepp eső – mondja apám.

– Hát jó ideje nem esett. – Kinselláné a falra néz, mintha kép lógna ott, de kép nincs azon a falon, csak egy nagy mahagóni falióra két mutatóval meg egy nagy rézgingával, ami ide-oda jár.

– Azért a szénára jó év volt. Soha ilyen jót – mondja Apa. – Dugig van a pajta. Majd betörte a gerenda a fejem, mire mindet behordtam.

Nem tudom, miért hazudik apám a szénáról. Általában olyasmit hazudik, ami jó lenne, ha igaz lenne. Odakint valahol messzebb bekapcsolnak egy láncfűrész, zúg a távolban, mint egy félelmetes, nagy darázs. Jó lenne kint lenni és dolgozni. Nem szoktam

meg, hogy egyhelyben üljek, nem tudok mit kezdeni a kezemmel. Egyik felem azt szeretné, ha apám itt hagyna, a másik meg azt, ha visszavinne oda, amit ismerek. Itt nem lehetek az, ami lenni szoktam, de az sem, ami lehetnék.

A vízforraló kanna gőzt ereget, aztán dübörögve felforr, és zajosan emelgeti az acélfedelelet. Az ablakpárkányon fekete-fehér macska árnya suhan át. Lent, a kemény, tiszta konyhakövön elnyúlik az asszony árnyéka, majdnem a székemig ér. A férfi fölkel, a kredencből tányérokat vesz elő, kihúzza a fiókot, kést, villát, kiskanalat vesz ki. Lecsavarja a fedelelet egy céklásüvegről, csészealjra állítja, mellé kis tálalóvillát tesz, aztán szendvicskrémeket és salátaöntetet rak ki. Apám figyel. Egy tálban finomra aprított paradicsom és hagyma kerül az asztalra, friss kenyér, piros cheddar sajttömb.

– És Mary hogy van? – kérdezi az asszony.

– Mary? Közeledik az ideje. – Apa elégedetten hátradől.

– A legújabb baba, gondolom, szépen erősödik.

– Ja – feleli Apa. – Az etetésük, az a gond. Folyton csak enne mind, ez se különb itt, nekem elhiheted.

– Ó, hát nem eszünk-e mi is sokat mind, amikor növünk? – kérdi az asszony, mintha ezt apám is tudhatná.

– Fog enni, de dolgoztathatod is.

Kinsella fölnéz. – Arra semmi szükség – mondja. – Más dolga nem lesz a gyerekeknek, csak hogy segítsen Ednának a ház körül.

– Szívesen látjuk a gyereket – visszhangozza az asszony. – Örülünk, hogy itt van.

– Kiesz majd benneteket mindenetekből – mondja Apa. – De jövő ilyenkorra már azt is elfelejtitek, hogy itt volt.

Amikor asztalhoz ülünk, Apa a cékláért nyúl. Nem használja a tálalóvillát, a magáéval szedi a tányérra. Lecsöppen a céklalé, vérzik tőle a rózsaszín sonka. Kitöltik a teát. Kis csend támad, míg eszünk és a késvilla aprítja, ami a tányérunkon van. Aztán fölvágják a lepényt. Foltokban tejszín hull a forró tésztára.

Apámnak, miután engem leszállított és magát teleette, rágyújthatnékja támad, és aztán mehetnékje is.

Ahogy mindig: evés után sehol sincs soká maradása, nem úgy, mint anyámnak, aki napestig meg másnap hajnalig képes beszélni. Apám legalábbis ezt mondja, bár tudtommal nem történt ilyen. Anyámnál minden a dolog: ott vagyunk mi, vaját kell köpülni, vacsorát főzni, mosogatni, fölkelni és misére meg iskolába készülődni, borjakat elválasztani, embereket szántásra-boronálásra felfogadni, pénzt beosztani, vekkert beállítani. De ez másféle ház. Itt van hely és idő a gondolkodásra. Talán még spórolt pénz is akad.

– Akkor én megyek is – mondja Apa.

– Mi hajt annyira? – kérdi Kinsella.

– Tűz a nap, és még le kell permetezni a krumplit.

– Most épp nincs burgonyavész – mondja az asszony, de azért föláll, veszi az éles kést, és kimegy a hátsó ajtón. Szeretnék vele menni, hogy amit levág, arról lerázzam a földet, és behozzam a házba. Míg odavan, jellegzetes csend kúszik be és magasodik fel a két férfi között.

– Ezt vidd el Marynek – mondja az asszony, amikor bejön. – Ki se látok a rebarbarából, mindegy, milyen évünk van.

Apám elveszi a rebarbarát, de sután áll a kezében, akár egy csecsemő. Egy szál leesik, aztán még egy. Apám várja, hogy az asszony fölszedje és a kezébe adja. Az asszony várja, hogy ő. Egyik se mozdul. A végén Kinsella hajol le érte.

– Nna – mondja.

Odakint az udvaron apám a hátsó ülésre dobja a rebarbarát, beül a volán mögé, és elindítja a motort.

– Sok szerencsét nektek – mondja. – Remélem, nem sok vizet zavar majd a lány. – Hozzám fordul. – Aztán vigyázz, be ne ess a tűzbe, te.

Nézem, hogy tolat, ráfordul a dűlőútra, és elhajt. Hallom a kerekek zökkenését a marharácson, aztán a sebességváltást meg a felbőgő motort, ahogy rátér az útra, amin jöttünk. Miért ment el úgy, hogy el se köszönt, hogy még azt se mondta, visszajön értem? Az udvaron átsuhanó váratlan, finom szellő most mintha hűvösebb lenne, és nagy fehér felhők vonulnak át a pajta előtt.

– Mi bánt, gyerekem? – kérdi az asszony.

Nézem a lábamat a szandálban. Piszkos.

Kinsella közelebb jön. – Mondd csak meg, mi bánt. Nekünk nyugodtan megmondhatod.

– Jóságos Isten, hát ez az ember csak nyargal el, eszébe se jut, hogy a te holmiddal mi van! – mondja az asszony. – Nem csoda, ha odavagy. Szitafejű egy ember.

– Sebjaj – mondja Kinsella. – Hamar felruházunk.

– Jövő ilyenkorra már azt is elfelejtitek, hogy itt volt – utánozza apámat az asszony.

Egy pillanatra hangosan fölnevetnek, aztán elhallgatnak. Amikor bemegyek az asszony mögött, szeretném, ha mondana valamit, amitől megnyugszom. De csak leszedi az asztalt, fölveszi az éles kést, odaáll az ablak alá a fénybe, és a folyó víz alatt elmossa a pengét. Miközben tisztára törli és elteszi, engem néz.

– Na, leányzó – mondja –, azt hiszem, legfőbb ideje, hogy megfürödjél.

2

A konyhán túl szőnyeggel borított lépcső vezet egy tágas szobába. Benne nagy francia-ágy puha pamut ágytakaróval, kétoldalt olvasólámpa. Itt alszanak, állapítom meg, és valamiért örülök, hogy együtt alszanak. Az asszony továbbvisz egy fürdőszobába, bedugaszolja a kádat, és teljesen kinyitja a két csapot. A kád megtelik, és a fehér helyiségben szinte megvakulunk; látunk is, meg nem is.

– Kezeket fel – mondja az asszony, és lehúzza rólam a ruhát.

Megnézi, jó-e a víz, én pedig nyugodtan belépek a kádba, de a víz túl meleg.

– Szállj be – mondja.

– Forró.

– Majd megszokod.

A gőzön át bemártom a fél lábamat, most is éget. Bennhagyom a lábam, de amikor már úgy érzem, nem bírom tovább, egyszer csak fordul a kocka, és mégis bírom. Mélyebb és forróbb ez a víz, mint amiben valaha fürödtem. Anyánk a lehető legkevesebb vízben szokott fürdetni bennünket, és néha többünket ugyanabban. Egy idő után hátradőlök, és nézem a gőzön át az asszonyt, ahogy a lábamat sikálja. Csipesszel piszkálja ki a piszkot a körmöm alól. Műanyag flakonból sampont nyom ki, behabozza a hajamat, leöblíti. Utána felállít, és egy ruhával végigszappanoz. Olyan a keze, mint anyámé, de van benne valami, amit még sosem éreztem, és amit nem tudok megnevezni. Keresem a szavakat, de ez új hely, és itt új szavak kellenek.

– És most a ruhád – mondja.

– Nincsen ruhám.

– Persze, persze. – Elhallgat. – Mit gondolsz, jó lesz egyelőre valami régi itteni holmi?

– Jó.

– Jól van.

Átvisz a lépcső túloldalán lévő másik hálószobába, és keresgélni kezd egy komódban.

– Ezek talán jók rád.

Egy divatjamúlt nadrág van a kezében, meg egy új skót kockás ing. Hosszú az ingujj meg a nadrágszár, de feltűri, a nadrág korcát pedig szorosabbra húzza egy vászon derékszíjjal.

– Nna – mondja.

– Mami azt mondja, hogy mindennap tiszta bugyit kell vennem.

– És mit mond még a mamid?

– Azt mondja, hogy addig tarthatnak itt, ameddig csak akarnak.

Ezen elneveti magát, kikeféli a gubancokat a hajából, és elhallgat. Nyitva vannak az ablakok, és amikor kinézek, gyepet látok, veteményeskertet, benne sorokba ültetett ehető dolgokat, hegyes szirmú, piros dáliákat, egy varjút, csőrében valami, amit lassan

kettétör, aztán megeszi, előbb az egyik felét, aztán a másikat.

– Gyere, lemegyünk a kúthoz – mondja az aszszony.

– Most?

– Miért, neked most nem jó?

Úgy kérdezi, hogy arra gondolok, ez talán valami tiltott dolog.

– Ez titok?

– Micsoda?

– Nem beszélhetek róla?

Maga felé fordít. Eddig még nem néztem igazából a szemébe. Sötétkék a szeme, másféle kék pöttyökkel.

– Nálunk nincsenek titkok, érted?

Nem akarok feleselni, de úgy érzem, feleletet vár.

– Érted?

– Ja.

– Nem „ja”. Hanem „igen”. Vagyis?

– Igen.

– Igen mi?

– Igen, itt nincsenek titkok.

– Ahol titok van – mondja –, ott szégyen van, és itt nincs szégyellnivaló.

– Értem. – Mélyeket lélegzem, nehogy elsírjam magam.

Átölel. – Kicsi vagy még, nem értheted.

Ahogy ezt kimondja, rájövök, hogy ő is ugyanolyan, mint mindenki más, és szeretnék otthon lenni, hogy minden, amit nem értek, olyan legyen, amilyen szokott.

Odalent előveszi a pléhvödrt a mosogatókamrából, és elindul velem a szántóföldön. Eleinte feszengek az idegen holmiban, de menet közben elfeledkezem róla. Kinsella földje széles és sík, a sávok között villanypásztor, ne nyúljak hozzá, mert megüt az áram, mondja az asszony. Amikor fúj a szél, a hosszabb fűszálak meghajolnak és ezüstösek lesznek. Az egyik földszámban magas fríz tehének legelnek. Némelyik fölneéz, amikor elmegyünk mellette, de egyik se mozdul. Hatalmas tejeszacskó-tögyükön hosszú csecsek. Hallom, amint tövestől tépik a füvet. Suttog a vödör peremén átfúvó szellő, miközben lépkedünk. Egyikünk se szól, ahogy jóérzésében nem szól néha

az ember. Mihelyt ezt elgondolom, rájövök, hogy az ellenkezője is igaz.

Átmászunk a villanykerítés fölötti létrán, aztán megyünk tovább a fűben kitaposott száraz ösvényen. Hosszú mezőn kanyarog az ösvény, fehér lepkék cikáznak fölötte, kis vaskapuhoz érünk, innen széles kőlépcső visz le a sötét vizű kúthoz. Az asszony a fűvön hagyja a vödröt, kézen fog, és lejön velem.

– Nézd csak – mondja –, mennyi víz van. Ki hinné, hogy elseje óta egy zápor se volt?

Idelenn hűvös van és némaság, és amikor levegőt veszek, saját lélegzésem hangját hallom a kút néma szája fölött – ezért egy darabig mélyebbeket lélegzem, hogy halljam, ahogy visszaverődik a hang. Az asszony mögöttem áll, nem bánja, hogy minden lélegzetem úgy verődik vissza, mintha az övé lenne.

– Kóstold meg – mondja.

– Mit?

– Ott a merítő. – És rámutat.

Bögre lóg a falon, poros zománcba burkolt árnyék. Felnyúlok érte, és leakasztom a szögről. Az asszony a nadrágszíjamnál fog, hogy be ne essek.

– Mélyebb, mint gondolnád – mondja. – Vigyázz.

A ferdén idevetődő napfényben fodros tükörké-
pünk néz vissza ránk. Egy pillanatra elfog a félelem.
Mevárom, amíg nem úgy látom magamat, ahogy
idejöttem, cigánypurdénak, hanem olyanak, ami-
lyen most vagyok, tisztán, más ruhában, hátam mö-
gött az asszony. Bemártom a merítőt, és a számhoz
emelem. Olyan hűvös és tiszta ez a víz, amelyet még
sose kóstoltam: ízében ott van, hogy apám elment,
hogy sose létezett, hogy nincs utána semmi. Újra be-
mártom a bögrét, és a napfényig emelem. Hat me-
rítésnyit iszom, és azt kívánom, bárcsak ez a szégyen
és titkok nélküli hely lenne az otthonom. Ekkor az
asszony hátrahúz a fűre, ahol biztonságban vagyok,
és lemegy egyedül. Hallom, hogy a vödör egy pilla-
natig az oldalán lebeg, aztán lemerül, hálás gluttya-
nást hallatva nyel, végül elszakítják a víztől, és fel-
húzzák.

A visszaúton fogom az asszony kezét, és ahogy
megyünk az ösvényen a földeken át, úgy érzem, én
tartom egyensúlyban őt. Nélkülem biztosan megbot-
lana. Elgondolkodom, hogyan boldogul, ha nem va-

gyok itt, és arra jutok, hogy máskor nyilván két vöd-
röt cipel. Próbálom felidézni, mikor éreztem magam
így ezelőtt, elszomorít, hogy nem emlékszem ilyenre,
de örülök is, hogy nem.

Lefekvéskor azt gondolom, majd letérdepeltet,
ehelyett betakar, és azt mondja, ha ilyenkor imád-
kozni szoktam, az ágyban elmondhatok egy-két imát.
Még javában süt a nap, teljesen világos van. Az asz-
szony takarót készül akasztani a függönyrúdra, hogy
elfogja a fényt, aztán megáll a keze.

– Inkább ne tegyem föl?

– Ja – felelem. – Igen.

– Félsz a sötétben?

Szeretném kimondani, hogy félek, de félek kimon-
dani.

– Nem baj – mondja. – Semmi baj. A vécét a mi
szobánk mellett találod, de van bili is, ha neked az a
jobb.

– Megleszek – mondom.

– A mamid jól van?

– Hogyhogy?

– A mamid. Jól van?

– Korábban hányingere volt reggelente, de már nincs.

– A széna miért nincs még behordva?

– Nincs pénze kifizetni az embert. Még a tavalyit is csak most fizette ki neki.

– Szegény feje. – Kisimítja rajtam az ágyneműt, gyűrögeti. – Mit gondolsz, nem venné rossz néven, ha küldenék neki egy kis pénzt?

– Rossz néven?

– Mit gondolsz, nem bánná?

Gondokodom egy kicsit, anyám helyébe képzelem magam. – Ő nem, de Apa igen.

– Ja igen. – mondja. – Apád.

Ekkor lehajol, pusztit ad, sima pusztit, és jó éjszakát kíván. Amikor kimegy, felülök, és körülnézek a szobában. A tapétán mindenféle színű vonatok száguldoznak. Sín nincs alattuk, de itt-ott a messzeségben egy kisfiú áll és integet. Vidámnak látszik, de bennem minden változatát sajnálja valami. Az oldalamba fordulok, és azon tűnődöm, hogy anyámnak most lánya vagy fia lesz-e, bár tudom, hogy egyiket sem akarja. A húgaimra gondolok, akik még nincsenek ágyban.

Agyaggombócokkal dobálták a budi falát, aztán ha jön az eső, az agyag megpuhul, és sár lesz belőle. Mindebből más lesz, olyasvalamivé változik, ami előtte volt.

Ameddig csak bírok, ébren maradok, aztán rászánom magam, hogy fölkeljek és ráüljek a bilire, de csak pár csepp jön ki. Visszabújok az ágyba, inkább félek, mint nem, és elalszom. Később – úgy érzem, sokkal később – bejön az asszony. Megnyugszom, és úgy lélegzem, mintha aludnék. Érzem, hogy megsüllyed a matrac az asszony súlya alatt.

– Szegénykém – suttogja. – Ha az én gyerekem volnál, sose hagynálak idegeneknél.